

Geçtiğimiz Aya Dair Hukuki Gelişmeler (Şubat 2023)

Vergi Hukuku Mevzuatında Gelişmeler

- Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından 02.02.2023 tarihinde Konaklama Vergisi Rehberi yayınlandı. Rehberin içeriğine baktığımızda Konaklama Vergisinin nasıl uygulanacağına ilişkin açıklama ve örneklerin yer aldığı görülmektedir. Konaklama Vergisi Rehberine ulaşmak için [bağlantıyı](#) kullanabilirsiniz.
  - Konuyla ilgili ayrıntılı bilgiye daha önce yayınladığımız “Konaklama Vergisi Uygulama Genel Tebliği”ne ilişkin yazıya bu [bağlantıyı](#) takip ederek ulaşabilirsiniz.
- 08.02.2023 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan Vergi Usul Kanunu Tebliği (Sıra No: 548) ile borsada rayici olmayan yabancı paraların 2022 yılı için yapılacak değerlemelere esas oluşturacak kurları tespit edildi. ([08.02.2023 tarihli ve 32098 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği Sıra No: 548](#))
- 08.02.2023 tarihinde Gelir İdaresi Başkanlığı’nın internet sitesinde yer alan [Kahramanmaraş’ta Meydana Gelen Depremden Etkilenen Yerler İçin Mücbir Sebep Hali İlan Edilmesi](#) başlıklı duyuruya göre, depremden etkilenen 10 ilde ve daha sonrasında 16.02.2023 tarihinde ilan edilen [duyuru](#) ve 21.12.2023 tarihli [duyuru](#) kapsamında sırasıyla Elazığ ve Sivas ili Gürün ilçesi de Hazine ve maliye Bakanlığı tarafından mücbir sebep ilan edilmiştir. Mücbir sebep kapsamında 06.02.2023 ile 31.07.2023 tarihleri arasında;
  - Verilmesi gereken vergi beyannameleri ve bildirimlerinin verilme süreleri,
  - Bu beyanname ve bildirimler üzerine tahakkuk eden vergilerin ödeme süreleri,
  - Deprem tarihinden önce tahakkuk etmiş, ödeme süresi mücbir sebep hali ilan edilen süreye rastlayan her türlü vergi, ceza ve gecikme faizinin ödeme süresi,
  - 2023 yılı motorlu taşıtlar vergisinin ikinci taksit ödeme süresi,
  - Deprem tarihinden önce ikmalen, re’sen veya idarece tarh edilen ve vadesi mücbir sebep halinin başladığı tarihten sonrasına rastlayan her türlü vergi, ceza ve gecikme faizinin ödeme süresi uzatılmıştır.
  - Buna göre, mücbir sebep halinin geçerli olduğu dönemde verilmesi gereken beyanname ve bildirimler 15.08.2023 Salı günü sonuna kadar verilebilecek, bu beyanname ve bildirimler üzerine tahakkuk eden vergiler ile yukarıda ifade edilen diğer vergi, ceza ve gecikme faizleri 31.08.2023 Perşembe günü sonuna kadar ödenebilecektir.
- 09.02.2023 tarihinde Gelir İdaresi Başkanlığı’nın internet sitesinde, [Deprem Nedeniyle Yapılan Bağış ve Yardımların Vergi Mevzuatı Karşısındaki Durumu](#) başlıklı yazı yayınlandı. İlgili yazı kapsamında;
  - Depremlerden etkilenen afetzedeler için AFAD Başkanlığınca ilan edilen hesaplara yapılan nakdi bağış ve yardımların tamamı gelir ve kurumlar

vergisi mükelleflerince indirim konusu yapılabilecektir. Aynı şekilde, Türk Kızılay'ınca ilan edilen hesaplara yapılan nakdi bağışların tamamı da indirim konusu edilebilecektir. Bağışların indirilebilmesi için ödemeye ilişkin banka dekontları yeterli olacaktır.

- Aynı şekilde, AFAD veya AFAD'ın yönlendirdiği kamu kurum ve kuruluşlarına yapılan aynı bağışların da bağışa konu malların içeriğine ve ilgili kurumlarca teslim alındığına ilişkin belge düzenlenmesi kaydıyla, indirim konusu yapılabilecektir. Yine söz konusu kapsamda yapılan bağış ve yardımlarda KDV hesaplanmayacak ve bağışa konu mallara ilişkin yüklenilen KDV'ler de işletmeler tarafından indirim konusu yapılabilecektir.
- 10.02.2023 tarihinde Gelir İdaresi Başkanlığı'nın internet sitesinde [Depremden Etkilenen İllerimizde Yapılan Akaryakıt Satışlarındaki Belge Düzeni Hakkında Duyuru](#) başlıklı yazı yayınlandı. İlgili yazı kapsamında depremden etkilenen 10 ilde;
  - Seyyar olarak akaryakıt satışı yapılması,
  - Akaryakıt istasyonlarında bidon, varil gibi eşyalara akaryakıt satışı yapılması halinde,
  - Akaryakıt pompa ödeme kaydedici cihazların çalışmaması halinde Ödeme Kaydedici Cihazlar ile ne şekilde satış yapılacağı ve düzenlenecek faturalara dair esaslar belirlenmiştir.
- 13.02.2023 tarihinde Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından, Depremzedelere Verilecek Bedelsiz Barınma Hizmetlerinin Vergisel Sonuçları İle Depremden Etkilenen İllerimizde Yapılan Akaryakıt Satışlarındaki Belge Düzeni Hakkında Sirküler yayınlandı. Sirküler kapsamında;
  - 06.02.2023 tarihli depremden etkilenen kişilere verilecek bedelsiz barınma hizmetleri için düzenlenecek faturalarda, işlemin mahiyetine ilişkin açıklamalara (06.02.2023 tarihinde meydana gelen depremden etkilenen 10 ildeki vatandaşlara verilen bedelsiz barınma hizmetleri) yer verilmek ve barınma hizmet bedelinin sıfır (bedelsiz) olarak gösterilmek suretiyle düzenlenmesi gerekmektedir. Ayrıca emsal bedeli sıfır olan söz konusu hizmetler dolayısıyla katma değer vergisi ve konaklama vergisinin hesaplanmayacağı ve bu hizmetler nedeniyle barınma hizmeti verenlerce yapılan harcamaların gelir ve kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak dikkate alınabilecektir.
  - Seyyar olarak akaryakıt satışı yapılması halinde ise;
    - Akaryakıt satışı sonrasında 213 sayılı Kanunda yer alan belgelerden herhangi birinin düzenlenmesine gerek bulunmamakta olup yapılan satışlar için gün sonunda "muhtelif müşteriler" ibareli bir fatura düzenlenebilecektir.
    - Müşterinin kendisine yapılan satış işlemi için belge talep etmesi halinde ise, 213 sayılı Kanununun belge düzenine ilişkin hükümlerinde yazılı belgeler (fatura, perakende satış fişi gibi) kullanılabilir.
  - Akaryakıt istasyonlarında bidon, varil gibi eşyalara akaryakıt satışı yapılması halinde, düzenlenecek fişlerde, ödeme kaydedici cihazların T.C. kimlik numarası/vergi kimlik numarası ya da plaka bilgisi alanına sadece "2" rakamının girilmesi yeterli olacaktır.

- Akaryakıt pompa ödeme kaydedici cihazların çalışmaması halinde, akaryakıt satışı sonrasında 213 sayılı Kanunda yer alan belgelerden herhangi biri düzenlenmeyecek, ancak yapılan satışlar için gün sonunda "muhtelif müşteriler" ibareli bir fatura düzenlenecektir. ([09.02.2023 tarihli ve VUK-150 / 2023-1 sayılı Vergi Usul Kanunu Sirküleri](#))
- 14.02.2023 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan Cumhurbaşkanı Kararı ile prefabrik yapı ve konteynerlerin 08.02.2023 tarihi itibarıyla OHAL edilen illerde aşağıdaki ayrıntısı verilen kurum/kuruluşlara teslimlerinde uygulanacak KDV oranı %1 olarak belirlenmiştir. Karara dair detaylı açıklamalarımıza [bağlantıdan](#) erişebilirsiniz. ([14.02.2023 tarihli ve 32104 \(Mükerrer\) sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 6790 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı](#))
- Tam mükellef sermaye şirketlerinin iktisap ettikleri kendi hisse senetleri veya ortaklık paylarına ilişkin olarak dağıtılmış kar payı sayılan tutarlar üzerinden yapılması gereken %15 tevkifat oranının %0 olarak belirlenmesine ilişkin Cumhurbaşkanı Kararı, 14.02.2023 tarihli Resmi Gazete'de yayımlandı. ([14.02.2023 tarihli ve 32104 \(Mükerrer\) sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 6791 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı](#))
- 16.02.2023 tarihinde Gelir İdaresi Başkanlığı'nın internet sitesinde [Vergi Mevzuatı Yönünden Bağış ve Yardımlar Rehberi](#) Yayınlandı. Rehber kapsamında;
  - Aynı veya nakdi şekilde yapılması hususu,
  - Hangi kişi, kurum ve faaliyetlere yönelik olarak yapılması gerektiği,
  - İndirim tutarının tespiti,
  - Belgelendirilmesi,
  - Yıllık beyannamede indirimi gibi konular hakkında ayrıntılı bilgilere ve örneklere yer verilmiştir.
- 16.02.2023 tarihinde Gelir İdaresi Başkanlığı'nın internet sitesinde [Deprem Nedeniyle Hizmet Binaları Zarar Gören Vergi Dairelerinin Faaliyetlerinin Yerine Getirileceği Yerler Hakkında Duyuru](#) yayımlandı.
- 17.01.2023 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ kapsamında, idarenin mükelleflere ödeme yapmadan önce 6183 sayılı Kanun kapsamında mükelleflerden vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belgenin araması şartı 31.07.2023 tarihine kadar kaldırılmıştır. ([17.02.2023 Tarihli Ve 32107 Sayılı Resmi Gazete'de Yayınlanan Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ \(Seri: A Sıra No: 15\)](#))
- 17.02.2023 tarihinde Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından [Kazançları Basit Usulde Tespit Edilen Mükelleflerde Gelir Vergisi İstisnası Rehberi](#) güncellenerek tekrar yayımlandı. Rehberde;
  - Basit usulde ticari kazancın tespiti,
  - Basit usulde tespit olunan kazançlarda gelir vergisi istisnası,
  - Kazançları basit usulde tespit edilen mükelleflere sağlanan avantaj ve kolaylıklar,

- Basit usule tabi olmanın genel ve özel şartları,
  - Basit usulden yararlanamayacak olanlar,
  - Kazançları basit usulde tespit olunan mükelleflerde Defter-Beyan sistemi gibi konularda ayrıntılı bilgilere ve örneklere yer verilmiştir.
- 23.02.2023 tarihli Resmi Gazete’de Kahraman Maraş İlinde Meydana Gelen Depremler Nedeniyle 7256 ve 7326 Sayılı Kanunlarda Yer Alan Taksit Ödeme Sürelerinin Yeniden Belirlenmesine Dair Karar yayımlandı.
    - Yapılan düzenleme ile mücbir sebep hali ilan edilen döneme rastlayan taksitlerden birincisinin ödeme süresi, mücbir sebep halinin sona erdiği tarihi izleyen ayda, sonraki taksitlerin ödeme süreleri bu ayı takip eden ikişer aylık dönemler halinde; belediyelerin bu döneme rastlayan taksitlerinin ödeme süreleri ise mücbir sebep halinin sona erdiği ayı takip eden aydan başlayarak aylık dönemler halinde ödenmesi gerekmektedir. [\(23.02.2023 tarihli ve 32113 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan 6831 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı\)](#)
  - 25.02.2023 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri No: 45) kapsamında, Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği’nde deprem sebebiyle önemli değişiklikler yapılmıştır. Yapılan değişiklikler ise sırasıyla şu şekildedir:
    - Prefabrik yapı ile konteynerlerin indirimli orana tabi teslimlerinden kaynaklanan KDV iade alacağı yılı içinde nakden iade edilebilecektir.
    - Deprem felaketi nedeniyle mücbir sebep hali ilan edilen illerde mükellefiyeti bulunanların beyanname verme yükümlülükleri ertelendiğinden; iade taleplerine ilişkin KDVİRA sistemi tarafından yapılan sorgulama neticesinde üretilen kontrol raporunda, alım yapılan mükelleflerin (alt mükellefler dahil) mücbir sebep nedeniyle KDV beyanname vermemesi ve/veya Ba-Bs bildiriminde bulunmamasından kaynaklandığı tespit edilen olumsuzluklara isabet eden kısmı teminat verilmesi halinde nakden/mahsuben iade edilebilecektir.
    - Mücbir sebep halinde olduğu kabul edilen mükelleflerin KDV iade taleplerine ilişkin olarak KDV Genel Uygulama Tebliğinde YMM raporlarının ibrazı için belirlenen sürenin mücbir sebep hali ilan edilen döneme isabet eden kısmı için bu süreler işlemeyecek ancak mücbir sebep halinin sona erdiği tarihten itibaren kalan süreler işlemeye devam edecektir.
    - Mücbir sebep kapsamında bulunan mükelleflerin KDV iade taleplerine ilişkin olarak vergi dairelerince eksikliklerin tamamlanması için gönderilen yazılarda verilen sürenin mücbir sebep hali ilan edilen döneme isabet eden kısmı için bu süreler işlemeyecektir. [\(25.02.2023 tarihli ve 32115 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ \(Seri No: 45\)\)](#)

- 28.02.2023 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan Anayasa Mahkemesi kararı ile 488 sayılı Damga Vergisi Kanunu’nda yer alan ve kamu ihale sözleşmelerinde ihalenin yargı kararı ile iptal edildiği ancak sözleşmenin düzenlenmiş olduğu durumda ihale kararının hükmünden yararlanılmayan döneme isabet eden sözleşme damga vergisinin iade edilmeyeceğine dair hüküm iptal edildi. İptal edilen hüküm şu şekildedir:

“4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki kurum ve kuruluşlara şikayet veya Kamu İhale Kurumuna itirazın şikayet ya da yargı kararı üzerine ihalenin iptal edilmesi halinde, bu ihale kararının hükmünden yararlanılmayan kısma isabet eden damga vergisi ret ve iade olunur. Sözleşmenin düzenlenmiş olması durumunda sözleşmeye ilişkin damga vergisi ret ve iade edilmez.”

Konuya dair detaylı açıklamalarımıza [bağlantıdan](#) erişebilirsiniz. [\(28.02.2023 tarihli ve 32118 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan AYM’nin 13.12.2022 tarihli ve E. 2022/125, K. 2022/162 sayılı kararı\)](#)

Vergi Hukukunda Yargı Kararları

Vergi hukuku alanında önemli gördüğümüz yargı kararları aşağıda özetlenmiştir:

- [Danıştay 9. Dairesi 17.05.2022 tarihli ve E. 2019/6443, K. 2022/1889 sayılı kararında](#) bina vergisinden muaf olan belediyeye ait taşınmaza ilişkin emlak vergisinin kiracıdan değil intifa hakkı sahibinden istenmesi gerektiği yönünde hüküm kurdu.
  - Dava konusu istem davacı şirket adına 2013 ila 2018 yıllarına ilişkin olarak re’sen tarh edilen vergi ziyalı emlak (bina) vergisi, taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına ait katkı payı, usulsüzlük cezasının kaldırılması istemine ilişkindir.
  - İlk Derece Mahkemesi, özel bütçeli idarelere (Mazbut vakıflar dahil), il özel idarelerine, belediyelere, köy tüzel kişiliğine, kanunla kurulan üniversitelere ve Devlete ait binaların özel muafiyet kapsamında bulunduğu ve nasıl kullanılırsa kullanılsın (kira, intifa vb.) bina vergisine tabi olmayacağı, bu taşınmazların belirtilen idare, işletme ve kuruluşlara ait olmalarının daimi muafiyet kapsamında olmaları için yeterli olduğu, tapuda maliki davalı belediye olduğu anlaşılan taşınmazlar nedeniyle davacı adına intifa hakkını devraldığı ve kiracı olduğundan bahisle gerçekleştirilen cezalı tarhiyatlarda hukuka uyarlık bulunmadığından davanın kabulüne cezalı tarhiyatların kaldırılmasına karar verilmiştir. Bölge İdare Mahkemesi de idarenin istinaf istemini reddetmiştir.
  - Danıştay 9. Dairesi, mülkiyeti davalı Belediyeye ait olan taşınmazda, yap-işlet-devret modeliyle; sosyal kültürel tesis, ticari tesis, yurt alanı ve spor tesisleri yapılmak ve 25 yıl süreyle işletilmesi işinin dava dışı ... İşletmecilik A.Ş.’ye ihale edildiği ve sözleşme imzalandığını ve anılan şirket adına tapuda intifa hakkı tesis edildiğini tespit etmiştir. Daha

sonrasında aynı taşınmazda davacı şirket ile davalı idare arasında 25 yıl süreli kira sözleşmesi imzalandığı anlaşılmıştır. Sonuç olarak Danıştay 9. Dairesi, tapu kaydında adına 25 yıl süre ile intifa hakkı tesis edilen dava dışı ... Turizm İşletmecilik A.Ş.'nin yukarıda hükümlerine yer verilen Emlak Vergisi kanunu hükümleri uyarınca intifa hakkı sahibi olduğundan, emlak vergisinin dava dışı anılan şirketten istenmesi gerektiğini belirtmiştir. Bunun yerine, inşaatlar tamamlandıktan sonra işletilmek üzere davacıya kiralandığı anlaşılan taşınmazlar nedeniyle, davacı adına yapılan cezalı tarhiyat hukuka aykırı bulunmuştur.

Diğer Hukuk Alanlarında

Önemli Mevzuat Değişiklikleri ve Yargı Kararları

- 03.02.2023 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan, Anayasa Mahkemesi’nin Demet Demirel ve Diğerleri kararı kapsamında, iş müfettişliği yardımcılığından iş müfettişliği kadrosuna ataması idare tarafından geç yapılan başvuru sahiplerinin, atamalarının yapılmadığı zaman dilimi içerisinde iş müfettişliği kadrosunun sağladığı mali haklardan mahrum kalması mülkiyet hakkının ihlali olarak kabul edildi.
  - Karara konu somut uyuşmazlıkta başvuru sahipleri, 2014 ile 2016 yılları arasında yapılan iş müfettişliğine geçiş sınavında başarılı olmuşlardır ancak aradan geçen yaklaşık beş yıllık süreçte Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (“**Bakanlık**”) tarafından atamaları yapılmamıştır.
  - Başvuru sahiplerinin Bakanlık’a çeşitli tarihlerde yaptıkları atanma yönündeki talepler Bakanlık tarafından reddedilince başvuru sahipleri, söz konusu ret işleminin iptali ve yoksun kaldıkları parasal hakların yasal faiziyle ödenmesi istemli davalar açmışlardır. Davaların neticesinde İdare Mahkemeleri’nin bir kısmı başvuru sahiplerinin iş müfettişi olarak atanmayı hakkettikleri tarihten itibaren parasal hakların ödenmesine karar verirken; bir kısmı da yoksun kalınan parasal hakların idareye başvuru tarihinden itibaren hesaplanması gerektiğine hükmetmiştir. Kararların istinaf incelemesini yapan Ankara Bölge İdare Mahkemesi 1. İdari Dava Dairesi, başvuru sahiplerinin iş müfettişi olarak atanmayı hakkettikleri tarihten itibaren parasal hakların ödenmesine yönelik hükümleri kaldırmış ve tüm davalarda başvuru sahiplerinin idareye başvuru tarihinden itibaren hesaplanacak mali haklarının ödenmesine karar vermiştir.
  - Mülkiyet hakkının ihlal edildiği iddiasıyla AYM önüne taşınan uyuşmazlıkta AYM, öncelikle başvuru sahiplerinin dava tarihinde bir mülkiyet hakkının bulunup bulunmadığını değerlendirmiştir. AYM’ye göre, iş müfettişliği kadrosuna henüz atanmadan, bu kadro için mevzuatta öngörülen parasal hakların talep edilmesi mümkün değildir. Bu itibarla başvuru sahiplerinin dava tarihinde mevcut mülkünün bulunmadığını tespit eden AYM, konuya farklı bir açıdan yaklaşmış, iş müfettişliği kadrosuna bağlanan hakların, başvuru sahiplerinin sınavları kazanmasını da nazara alarak, *meşru beklenti* kapsamında değerlendirmiştir. Mahkemeye göre, başvuru sahiplerinin sınavları kazanmış olması ve makul süre içerisinde atama beklentileri dahilinde iş müfettişliği kadrosunun getirdiği mali haklar meşru beklenti kapsamında değerlendirilmelidir.

- AYM, başvurucuların atamasının Bakanlık tarafından makul süre içerisinde yapılmadığının İdare Mahkemeleri ve istinaf merci kararları ile sabit hale geldiğini vurgulamıştır. Bu bağlamda, idarenin hukuka aykırı işlemlerin sebep olduğu zararları giderme ve kişiyi hukuka aykırı işlem edilmemiş olsaydı içerisinde bulunacağı duruma geri getirme yükümü mevcuttur. Sonuç olarak AYM, istinaf mahkemesi kararlarının mülkiyet hakkına yapılan müdahaleleri tam olarak gidermediğini belirtmiş ve idari sürecin olağan akışı içerisinde başvurucular hangi tarihte iş müfettişliğine atanacaksa o tarihten itibaren oluşan parasal hak kayıplarının karşılanması gerektiğine hükmetmiştir. ([AYM'nin 03.02.2023 tarihli ve 32093 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Demet Demirel ve Diğerleri Başvurusu](#))
- AYM'nin 03.02.2023 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan Feramuz Yıldırım Başvurusu kararı kapsamında, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nda ("TBK") düzenlenen 10 yıllık ilam zamanaşımına dayanarak idarenin kamulaştırma bedelini ödememesi mülkiyet hakkının ihlali olarak kabul edildi.
  - Başvurucuya ait gecekondunun bulunduğu arazi hakkında kamulaştırma kararı alınmış ve 1974 yılında kamulaştırılmıştır. Başvurucu, Ankara 7. Asliye Hukuk Mahkemesi'nde idare aleyhine kamulaştırma bedelinin artırılması davası açmış ve hüküm altına alınan 37.014 TL, başvurucuya ödenmiştir. Buna müteakip, başvurucunun gecekondusu İdarenin istemi ile yıkılmıştır.
  - Başvurucu yıkımdan dolayı 17.06.1982 tarihinde Ankara 12. Asliye Hukuk Mahkemesi'nde dava açmış ve dava sonucunda, taşınmaz ile ağaç bedeli toplam 400.000 TL olarak belirlenmiştir. Daha öncesinde başvurucuya yapılan 37.014 TL'nin mahsubu ile Ankara 12. Asliye Hukuk Mahkemesi bakiye 362.986 TL'nin başvurucuya ödenmesine karar vermiştir. Karar 21.01.1988 tarihinde kesinleşmiştir.
  - Bu noktadan sonra yaklaşık 26 yıl boyunca bekleyen başvurucu 03.08.2014 tarihinde İdareye başvurmuş ve Ankara 12. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin kararı ile hüküm altına alınan bedelin ödenmesini istemiştir. İdarenin cevabi yazısında ise alacağın TBK'daki 10 yıllık ilam zamanaşımını sebebiyle ödenmeyeceği bildirilmiştir.
  - Başvurucu Ankara 32. İcra Dairesi nezdinde ilamlı takip başlatmış ancak borçlu İdarenin Ankara 3. İcra Hukuk Mahkemesi'nde açmış olduğu şikayet davası ile 10 yıllık ilam zamanaşımı süresinin dolduğuna karar verilmiş ve şikayetin kabulüne karar verilmiştir. Kararın kesinleşmesi üzerine başvurucu bireysel başvuruda bulunmuştur.
  - AYM, başvurucunun bir mülkiyet hakkının bulunduğunu ve kamulaştırmaz el atma olduğunu kabul etmiştir. Hukuk devleti ve idarenin sorumluluğuna değinen AYM, idarenin başvurucunun alacağının ödenmesi yönünde herhangi bir girişimde bulunmadığını belirtmiştir. Her ne kadar başvurucunun 26 yıl sonra alacağın ödenmesi için başvuruda bulunması bir kusur olarak değerlendirilse de bu durum, idarenin bu süre içerisinde alacağın ödenmesi yönündeki sorumluluğunu kaldırmamaktadır.
  - Buna ilaveten AYM, TBK kapsamındaki zamanaşımı süresinin esasen özel borç ilişkilerinde uygulanacağını ve borcu sona erdiren bir sebep değil; tam aksine alacaklıya borcu ifa etmeme konusunda def'i hakkı

verdiğini belirtmiştir. Özel borç ilişkileri özelinde alacağın belli bir süre sonra takip edilebilir olmaktan çıkması temellendirilse dahi, AYM'ye göre bu durum kamunun borçlu olduğu ve anayasal yükümlülüklerin ihlalinden kaynaklanan borçlarda mümkün değildir. Nitekim, devletten alacağı olan bir kişinin kendi imkanları ile bu borcu tahsil etmesine imkan bulunmadığı için birey bu noktada, devlet karşısında güçsüz durumdadır.

- Sonuç olarak, özel kişiler arasında borç ilişkilerinden doğan ve ilama bağlanmış borçların takip hakkının belli bir süre ile sınırlanması yukarıda açıklanan gerekçelerle makul görülse de üstün kamu gücü ile donatılmış kamu makamlarının zamanaşımı nedeniyle borcu ödememesi mülkiyet hakkının ihlali olarak kabul edilmiştir. ([03.02.2023 tarihli ve 32093 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 2019/21279 sayılı Feramuz Yıldırım Başvurusu](#))
- 08.02.2023 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan Cumhurbaşkanı Kararı ile 08.02.2023 tarihinden itibaren, depremden etkilenen 10 ilde OHAL ilan edildi. ([08.02.2023 tarihli ve 32098 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 6785 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı](#))
- 11.02.2023 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanan Yargıtay 3. Hukuk Dairesi'ne ait karar kapsamında, COVID düzenlemeleri dahilinde duran dava açma sürelerine dikkat edilmeksizin davanın süreden reddedilmesi kanun yararına bozma sebebi olarak sayılmıştır.
  - Karara konu somut olayda davacıya (alacaklı) 18.11.2019 tarihinde borca itiraz dilekçesi tebliğ edilmiş ve bu süreden itibaren 1 yıllık dava açma süresi başlamıştır. İlk derece mahkemesi, itirazın iptali davasının 1 yıllık süre içerisinde açılmadığı sebebiyle davayı reddetmiştir.
  - Adalet Bakanlığı tarafından yapılan kanun yararına temyiz başvurusu sonucunda Yargıtay 3. Hukuk Dairesi, 2480 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ve 7226 sayılı Kanun Geçici 1. Madde kapsamında 13.03.2020 ile 15.06.2020 tarihleri arasında sürelerin durduğu gözetilmeksizin davanın süre aşımından reddedilmesini usul ve yasaya aykırı bulmuştur. ([11.02.2023 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan Yargıtay 3. Hukuk Dairesi'nin E. 2022/6068, K. 2022/8936 sayılı kararı](#))
- 11.02.2023 tarihli mükerrer Resmi Gazete'de yayınlanan OHAL Kapsamında Yargı Alanında Alınan Tedbirlere İlişkin Cumhurbaşkanı Kararnamesi yayımlandı. Kararnamenin esas önemli noktasını, yargı alanında sürelerin durdurulması oluşturmaktadır. ([11.02.2023 tarihli ve 32101 \(Mükerrer\) sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 120 sayılı Cumhurbaşkanı Kararnamesi](#))
- 14.02.2023 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan Anayasa Mahkemesi kararı ile 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 90. maddesinde yer alan, maddi ve manevi tazminat hesabını düzenleyen hükümü iptal etmiştir. İptal edilen hüküm şu şekildedir:

“a) Değer kaybı tazminatı, aracın; piyasa değeri, kullanılmışlık düzeyi, hasara uğrayan parçaları ile hasar tutarı dikkate alınarak,

b) Destekten yoksun kalma tazminatı, ulusal doğum ve ölüm istatistikleri kullanılarak hazırlanan hayat tablosu ve zorunlu mali sorumluluk sigortası genel şartlarında yüzde 2'yi geçmemek üzere belirlenen iskonto oranı esas alınarak hayat anüiteleri ile genel kabul görmüş aktüerya kurallarına uygun olarak,

c) Sürekli sakatlık tazminatı, ulusal doğum ve ölüm istatistikleri kullanılarak hazırlanan hayat tablosu, zorunlu mali sorumluluk sigortası genel şartlarında yüzde 2'yi geçmemek üzere belirlenen iskonto oranı ve sürekli sakatlık oranı esas alınarak hayat anüiteleri ile genel kabul görmüş aktüerya kurallarına uygun olarak, hesaplanır.”

- AYM'ye yapılan itiraz gerekçesi ise, itiraza konu kuralla değer kaybı, destekten yoksun kalma ve sürekli sakatlık tazminatlarını belirlenme esaslarının gerçek zararları kapsamaktan uzak olması ve dolayısıyla kişilerin temel haklarını koruma yönündeki pozitif yükümün ihlali sonucu doğmasıdır.
- AYM de aynı gerekçelere katılmak suretiyle, iptal edilen kanun hükmüne dayanılarak yukarıda belirtilen tazminatların hesaplanmasının, zarara uğrayan kişilerin gerçek zararlarını gidermediği sonucuna varmıştır ve ilgili hükmü iptal etmiştir. ([14.02.2023 tarihli ve 32104 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Anayasa Mahkemesi'nin 29.12.2022 tarihli ve E. 2021/82, K. 2022/167 sayılı kararı](#))
- 18.02.2023 tarihli Resmi Gazetede 06.02.2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremler Nedeniyle Zarar Gören Bazı İllerdeki Tarımsal Üreticilerin, T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerince Düşük Faizli Kredi Kullanılmasına İlişkin Kararlar Kapsamındaki Kredi Borçlarının Ertelenmesine Dair Karar yayımlandı.
  - Söz konusu karar gereğince, depremden etkilenen 10 ilde tarımsal ürünleri/varlıkları zarar gören Çiftçi Kayıt Sistemine ve/veya Tarım ve Orman Bakanlığının diğer kayıt sistemlerine göre kayıtlı olup üretim faaliyetlerine devam eden gerçek veya tüzel kişi üreticilerin, tarımsal amaçlı üretici birliklerinin, tarımsal amaçlı kooperatiflerin ve sulama kooperatiflerinin, sulama birliklerinin, Ziraat Bankası AŞ ve Tarım Kredi Kooperatiflerine olan düşük faizli kredi kullanılmasına ilişkin kararlar kapsamındaki tarımsal kredi borçları, vadesinde/taksit vadesinde/hesap devresinde ilgili mevzuatına göre faiz tahakkuk ettirilmek suretiyle vade tarihlerinden/taksit vadelerinden/hesap devrelerinden itibaren bir yıl süreyle ertelendi. ([22.02.2023 tarihli ve 32112 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 6816 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı](#))
- 22.02.2023 tarihli Resmi Gazete'de işçi-işveren ilişkileri, çalışma hayatı ve sosyal güvenlik alanındaki düzenlemeleri içeren Olağanüstü Hal Kapsamında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Alanına İlişkin Alınan Tedbirlere Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi yayımlandı. İlgili kararname kapsamında;
  - OHAL ilan edilen 11 il için önemli düzenlemeler içeriyor. Düzenleme ile birlikte, deprem bölgesinde kısa çalışma ödeneği sağlanacaktır.

- Ayrıca işverenler yönünden 4857 sayılı İş Kanunu m. 25/2'de düzenlenen sebeplere dayanılarak işten çıkarma yasağı uygulanacaktır. Konuya dair detaylı açıklamalarımıza [bağlantıdan](#) erişebilirsiniz. ([22.02.2023 tarihli ve 32112 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 125 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi](#))
- 22.02.2023 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan AYM'nin Fisun Balıkçioğlu kararı kapsamında, başvurucuya ait tapulu taşınmaz hakkında yapılan orman kadastro sonrasinda niteliği orman olarak belirlenen taşınmaz için, orman kadastro sunun kesinleşmesinden itibaren 10 yıl içerisinde tazminat davası açılmadığı gerekçesiyle davanın reddedilmesi mülkiyet hakkının ihlali olarak kabul edildi.
  - Başvuruya konu uyuşmazlıkta başvurucunun taşınmazı hakkında orman kadastro yapılmış ve taşınmazın orman sınırları içerisinde kaldığı tespit edilmiştir. Orman kadastro, 16.05.2002 tarihinde kesinleşmiştir. Başvurucu, 22.07.2013 tarihinde Hazine aleyhine, Türk Medeni Kanunu m. 1007'de düzenlenen devletin kusursuz sorumluluğuna dair hükümlere dayanarak tazminat davası açmıştır. Davayı inceleyen Asliye Hukuk Mahkemesi, Türk Borçlar Kanunu m. 72'de yer alan on yıllık zamanaşımı süresinin orman kadastro sunun kesinleşme tarihinden hesaplanması gerektiğini ve söz konusu sürenin geçtiği gerekçesiyle davanın reddine karar vermiştir. Karar temyiz incelemesinden geçmiş ve kesinleşmiştir.
  - Başvurucu kesinleşen karara karşı bireysel başvuruda bulunmuş ve orman niteliği tespit edilen taşınmazın tapusu iptal edilmese dahi taşınmazını kullanmasına izin verilmediğini, bunun mülkten yoksun bırakma niteliğinde olduğunu, kadastro çalışmalarından haberdar olmadığını belirtmiştir. Sonuç olarak başvurucu, zamanaşımı uygulanamayacağını ve mülkiyet hakkının ihlal edildiğini öne sürmüştür.
  - AYM, başvurucunun bir mülkünün bulunduğunu ve mülke erişiminin orman kadastro sonucunda engellendiğini kabul etmiştir. Orman olarak kabul edilen taşınmazın tapusunun iptal edilmemesi dolayısıyla AYM, uyuşmazlığı mülkten yoksun bırakma çerçevesinde incelemiştir.
  - Olayın esasını değerlendiren AYM, ilk derece mahkemesinin davanın süresinde açılmadığı yönündeki tespitini hatalı bulmuş ve mülkiyet hakkına yönelik müdahale devam ettiği müddetçe tazminat davası açılmasının mümkün olduğunu kabul etmiştir. Buna rağmen başvurucunun tazminat davasının reddedilmesi mülkiyet hakkının ihlali olarak kabul edilmiştir. ([22.02.2023 tarihli ve 32112 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan AYM'nin 11.01.2023 tarihli ve 2019/18367 Başvuru Numaralı Fisun Balıkçioğlu Kararı](#))
- 28.02.2023 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan Sigortacılık Kanununun 30 Ucu Maddesinin On İkinci Ve On Beşinci Fıkralarında Yer Alan Parasal Sınırların Artırılmasına İlişkin Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ kapsamında Sigorta Tahkim Komisyonları'nda uygulanacak parasal sınırlar yeniden belirlenmiştir. Buna göre:

- Sigorta Tahkim Komisyonuna başvurusu yapılan on beş bin Türk lirasının altındaki uyuşmazlıklar hakkında verilen hakem kararları kesindir. On beş bin Türk lirası ve daha üzerindeki (Önceden 8.000 TL) uyuşmazlıklar hakkında verilen hakem kararlarına karşı Sigorta Tahkim Komisyonu nezdinde itiraz edilebilir.
- Sigorta Tahkim Komisyonuna yapılan iki yüz otuz sekiz bin yedi yüz otuz Türk lirasının üzerindeki uyuşmazlıklar hakkında itiraz üzerine verilen hakem kararları için temyize gidilebilir. (Önceden 107.000 TL)
- Sigorta Tahkim Komisyonuna yapılan elli bin Türk lirası ve üzerindeki uyuşmazlıklar hakkında heyet teşekkülü zorunludur.
- Birinci ve ikinci fıkralarda yer alan parasal sınırların uygulamasında hakem kararının verildiği; üçüncü fıkrasının uygulanmasında hakem heyetinin teşekkül edeceği tarihteki miktar esas alınır. ([28.02.2023 Tarihli Ve 32118 Sayılı Resmi Gazete'de Yayınlanan Sigortacılık Kanununun 30 Uncu Maddesinin On İkinci Ve On Beşinci Fıkralarında Yer Alan Parasal Sınırların Artırılmasına İlişkin Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ](#))
- 28.02.2023 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan İhracat: 2023/3 sayılı Ticaret Bakanlığı Tebliği kapsamında, İhracat, Transit Ticaret, İhracat Sayılan Satış ve Teslimler ile Döviz Kazandırıcı Hizmet ve Faaliyetlerde Vergi, Resim ve Harç İstisnası Hakkında Tebliğ'de düzenlenen vergi, resim, harç istisnası belgelerinin deprem sebebiyle süresinin uzatılmasına karar verilmiştir. Tebliğ kapsamında:
  - merkezi veya üretim tesisleri Adıyaman, Hatay, Kahramanmaraş, Malatya illerinde yerleşik olan ve vergi, resim, harç istisna belgesinin/belgesiz ihracat kredisinin istisnadan yararlanma süreleri 31/12/2023 tarihinden önce sona eren firmaların bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce düzenlenmiş ve ihracat taahhüt hesabı henüz kapatılmamış vergi, resim, harç istisnası belgelerinin ve bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce kullanılmış belgesiz ihracat kredilerinin istisnadan yararlanma süreleri 31.12.2023'e kadar uzatılmıştır.
  - Ayrıca merkezi veya üretim tesisleri Adıyaman, Hatay, Kahramanmaraş, Malatya illerinde olmamakla beraber, istisnaya konu faaliyeti anılan illerde gerçekleştirdiğini tevsik eden vergi, resim, harç istisnası belgesi sahibi firmaların da Ticaret Bakanlığı'na başvurmaları halinde süre uzatımından yararlanabilirler. ([28.02.2023 tarihli ve 32118 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan İhracat: 2023/3 sayılı İhracat, Transit Ticaret, İhracat Sayılan Satış Ve Teslimler İle Döviz Kazandırıcı Hizmet Ve Faaliyetlerde Vergi, Resim Ve Harç İstisnası Hakkında Tebliğ \(İhracat: 2017/4\)'De Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ](#))
- 28.02.2023 tarihli ve 32118 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan, AYM'nin Mustafa Karakuş kararı kapsamında COVID pandemisi döneminde uygulanan sokağa çıkma yasağını ihlal eden başvurucuya idari para cezası uygulanması suçta ve cezada kanunilik ilkesine aykırı bulunmuştur.

- Karara konu somut olayda başvuru, 10.05.2020 tarihinde ülke genelinde sokağa çıkma yasağı uygulanırken aracı ile seyahat halinde olduğu için kolluk görevlileri tarafından İdari Yaptırım Tutanağı düzenlenmiştir. İdari yaptırım tutanağına göre yaptırımın dayanağı, 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'nun ("**1593 sayılı Kanun**") 282. maddesidir. Yaptırımın dayanağı tutanağa "*1593 sayılı Kanun m. 282 ayrıca Covid-19 salgını tedbirleri kapsamında yayınlanan Cumhurbaşkanlığı Genelgesi sokağa çıkma yasağı ihlali*" şeklinde geçmiştir. Başvurucunun idari yaptırım tutanağına karşı yaptığı itiraz Sulh Ceza Hakimliği tarafından reddedilmiştir.
- Başvuru söz konusu karara karşı bireysel başvuruda bulunmuştur. Başvurucunun iddiası, kanuni dayanağı olmayan eylemlerle temel hak ve özgürlüklere müdahale edilmesinin ve ceza uygulanmasının suçta ve cezada kanunilik ilkesine aykırı olduğu yönündedir.
- Uyuşmazlığı değerlendiren AYM, 7420 sayılı Kanun'un geçici 4. maddesi kapsamında COVID döneminde uygulanan idari para cezalarının ödenmesi durdurulmuş, ödenmiş olanların da iade edilmeyeceğini belirtmiştir. Bu kapsamda idari para cezasını ödemiş olan başvuru kişinin mağduriyetinin devam ettiği ve ihlal iddiasının güncel bir hakka ilişkin olduğu kabul edilmiştir.
- Uyuşmazlığı suçta ve cezada kanunilik ekseninde değerlendiren AYM aynı zamanda, hukuki güvenlik ve hukuki belirlilik ilkelerine de yer vermiştir. İlkeleri olaya uygulayan mahkeme, 1593 sayılı Kanun kapsamında sokağa çıkmanın kısıtlanmasına dair bir tedbirin kanunda düzenlenmediğini vurgulamıştır. Bu bağlamda, İstanbul İl Umumi Hıfzıssıhha Meclisi tarafından alınan sokağa çıkma yasağı tedbirinin de kanun da açıkça düzenlenmediği belirtilmiştir. Nihai olarak AYM, 1593 sayılı Kanun'un 23. ile 28. maddeleri ve 282. maddesi dahilinde, İl Umumi Hıfzıssıhha Meclisleri tarafından alınan kararlara uymanın bireyler açısından mecburi olduğunu düzenleyen bir kanun hükmü olmadığını tespit etmiştir. Buradan hareketle, kanunun vermediği bir yetkinin kullanılarak, idarenin düzenleyici işlemleri ile sınırları öngörülemez ve keyfi cezalandırmaya imkan tanıyacak geniş yorumda bulunulması suçta ve cezada kanunilik ilkesinin ihlali olarak kabul edilmiştir. [\(28.02.2023 tarihli ve 32118 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan, AYM'nin 17.01.2023 tarihli ve 2020/34781 Başvuru Numaralı Mustafa Karakuş Başvurusu\)](#)
- 28.02.2023 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan, Elberan ve Diğerleri Kararı kapsamında AYM, içtihat değişikliğine giderek bireysel başvuru yapıldıktan sonra ölen başvuru kişilerin mirasçılarının başvuru süresini sürdürmek isteyip istemediklerinin sorulmasının hakkaniyete daha uygun bir yöntem olduğuna karar vermiştir.
  - AYM daha önce bireysel başvuru yapıldıktan sonra ölen başvuru kişilerin mirasçılarının başvuru süresini devam ettirme yönündeki taleplerini AYM'ye iletebilecekleri makul süreyi -haklı mazeretler saklı kalmak kaydıyla-

ölüm tarihinden itibaren dört ay olarak kabul etmekteydi. Dört aylık süre içerisinde başvuru olmaması halinde AYM, düşme kararı vermektedir.

- Ancak yayınlanan karar ile AYM içtihat değişikliğine giderek, ölen başvurucunun mirasçılarını durumdan haberdar etmesinin ve bireysel başvuruyu sürdürmek isteyip istemediklerinin sorulmasının hakkaniyete daha uygun bir yöntem olacağına karar verdi. Konuya dair detaylı açıklamalarımıza [bağlantıdan](#) erişebilirsiniz. [\(28.02.2023 tarihli ve 32118 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan, AYM’nin 17.01.2023 tarihli ve 2018/30235 başvuru numaralı Elberan ve Diğerleri Başvurusu\)](#)

Yazarlar:

Av. Dođa Can Altınözlü

Av. Selin Büyükdađ

Stj. Av. Alp Kaan Şahin